

Sygn. akt XXIII Gz 44/23

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2023 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy i Zamówień Publicznych

w składzie następującym :

Przewodniczący: Sędzia Anna Gałas

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2023 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: D. C.

przeciwko: (...) spółce akcyjnej w B.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanej

na postanowienie o kosztach w wyroku Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie

z dnia 15 czerwca 2022 r., sygn. akt: XVII GC 1588/16

postanawia:

odrzucić zażalenie.

Sędzia Anna Gałas

Sygn. akt **XXIII Gz 44/23**

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 27 lutego 2023 r. w całości

Wyrokiem z dnia 15 czerwca 2022 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie w sprawie o zapłatę, oddalił powództwo.

W dniu 18 października 2022 r. wpłynęło zażalenie pozwanego na „rozstrzygnięcie o kosztach sądowych za postępowanie przed Sądem I instancji” zaskarżające ww. orzeczenie w części „dotyczącej pominięcia rozstrzygnięcia o kosztach zastępstwa procesowego w tej sprawie”. Pozwany we wnioskach zażalenia, wniósł o: zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kwoty 2400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w niniejszej sprawie i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania zażalenie owego według norm przepisanych.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucono:

1. naruszenie art. 98 k.p.c. oraz art 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 5) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, poprzez ich niezastosowanie, objawiające się pominięciem zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego należnych pozwanemu w niniejszej sprawie, mimo dwukrotnie złożonych wniosków w tym zakresie w niniejszej sprawie w wysokości 2.400 zł,

2. naruszenie art 109 § 1 k.p.c. poprzez zaniechanie jego zastosowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na wstępie zauważyć należy, że z uwagi na treść art. 9 ust. 4 ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw z dnia 4 lipca 2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 1469), do rozpoznania niniejszej sprawy w zakresie postępowania międzyinstancyjnego i apelacji zastosowanie znalazły przepisy ustawy – Kodeks postępowania cywilnego w brzmieniu od 7 listopada 2019 r.

Zażalenie pozwanej podlegało odrzuceniu, jako niedopuszczalne.

Podstawowa reguła postępowania zażaleniowego stanowi, że do tegoż postępowania stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu apelacyjnym (art. 397 § 3 k.p.c.). Art. 368 k.p.c., który określa wymogi formalne apelacji wskazuje m. in., że powinna ona zawierać oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżony w całości czy w części (art. 368 § 1 pkt 1) k.p.c.). Wymogi te mają zastosowanie w całej rozciągłości do formułowania zażalenia.

Jak wynika jednoznacznie z treści zażalenia pozwanej sporządzonego przez zawodowego pełnomocnika, to wskazano, że zaskarża rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w „części dotyczącej pominięcia przez ten Sąd o orzeczeniu zwrotu przez pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego w niniejszej sprawie”. Pomijając już wadliwe, co do zasady żądanie zasądzenia kosztów od skarżącego, to skarżący po pierwsze nie wskazał zaskarżonego orzeczenia, a wskazał na nieznaną w procesowej formule - zaniechanie orzeczenia. Po drugie, skarżący wykonując swoją podstawową powinność wskazania odnośnie do merytorycznego rozstrzygnięcia tj. zakres zażalenia, w istocie powołał orzeczenie nieistniejące.

Sąd II instancji odnosząc się do stanu sprawy wskazuje, że bez wątpienia oznaczony wyrok Sądu Rejonowego z dnia 15 czerwca 2022 r. nie zawiera rozstrzygnięcia o kosztach postępowania. Tym samym zażalenie pozwanej zostało skierowane na orzeczenie, którego nie ma. W ocenie Sądu Okręgowego, mając na uwadze podstawowe rygory pisma procesowego, którym jest zażalenie, to treść jest jednoznaczna i w ogóle nie odnosi się do innej sytuacji niż brak orzeczenie o kosztach. Natomiast z kolei uzasadnienie zażalenia obejmuje taką treść, że nie ma podstaw faktycznych i prawnych do tego, aby uznać, że profesjonalny pełnomocnik dopuścił się drobnej omyłki pisarskiej w formułowaniu żądań i wniosków zażalenia. Co więcej, już same zarzuty i dalej wstęp uzasadnienia wskazuje, że skarżący odnosi się tylko do pozytywnego orzeczenia (nie istniejącego), jakby w dalszym ciągu nie zauważając, że wyrok nie zawiera orzeczenia, które skarży, a w konsekwencji wybrana i zastosowana instytucja procesowa w postaci zaskarżenia nie może tego naprawić.

Należy podkreślić, że opisany wyrok ogłoszony i doręczony pełnomocnikowi pozwanej, w ogóle nie obejmuje swoim zakresem rozstrzygnięcia kwestii kosztów procesu. Brak takiego orzeczenia mógł być jednak naprawiony z inicjatywy pozwanej. Zgodnie bowiem z art. 351 § 1 k.p.c. strona może w ciągu dwóch tygodni od ogłoszenia wyroku, a gdy doręczenie wyroku nastąpiło z urzędu od jego doręczenia, zgłosić wniosek o uzupełnienie wyroku, jeżeli sąd nie orzekł o całości żądania, o natychmiastowej wykonalności albo nie zamieścił w wyroku dodatkowego orzeczenia, które według przepisów ustawy powinien był zamieścić z urzędu.

Ogłoszenie wyroku Sądu Rejonowego miało miejsce w dniu 22 czerwca 2022 r. Termin do złożenia wniosku o uzupełnienie wyroku poprzez orzeczenie o kosztach procesu, w tym też oczywiście w zakresie, o jakim mowa aktualnie w zażaleniu upłynął w dniu 6 lipca 2022 r. Jak wynika z akt sprawy, to pozwana reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, w ustawowym terminie nie złożyła wniosku o uzupełnienie wyroku, co do kosztów procesu, choć co istotne wyrok w opisanym treści został ogłoszony na terminie publikacji znanemu pełnomocnikowi pozwanego. Oczywistość treści wyroku nie powinna budzić wątpliwości w dacie ogłoszenia, w szczególności co do braku aktualnie żądanego w zażaleniu rozstrzygnięcia o kosztach. Jednakowoż strona pozwana nie podjęła żadnych działań procesowych w tym kierunku w odpowiednim czasie; wniosek o uzupełnienie wyroku nie został złożony w

ustawowym terminie. Także po otrzymaniu wyroku z uzasadnieniem nie pojęto żadnych działań mających na celu przywrócenie terminu, gdyby zaistniały znane pozwanej procesowe przesłanki. Dalej, w uzasadnieniu zażalenia na nieistniejące orzeczenie, brak jest odniesienia do takich ewentualnie brakujących elementów zaskarżonego wyroku, które mogłyby być objęte sprecyzowanym przez pozwaną zakresem zaskarżenia. To wszystko sprawia, że Sąd II instancji nie jest władny do przyjęcia, że wystąpiła omyłka pełnomocnika/strony i postąpienia wbrew obowiązującym przepisom prawa, które wiążą tak sąd, jak i strony.

Jeżeli wyrok Sądu Rejonowego z dnia 15 czerwca 2022 r. nie zawiera rozstrzygnięcia o kosztach, to oznacza, że brak jest substratu zaskarżenia co do takiego orzeczenia w wyroku, a więc w tym zakresie orzeczenie (postanowienie) nie istnieje. Zażalenie nie przysługuje od orzeczeń nieistniejących (*sententia non existens*), albowiem wyrok nieistniejący, w tym wypadku co do rozstrzygnięcia o kosztach nie wywołuje żadnych skutków prawnych, tym samym nie podlega zaskarżeniu. Zaskarżone może być tylko orzeczenie istniejące. Nie można zatem wnieść środka odwoławczego od orzeczenia, które nie zostało - w rozumieniu przepisów prawa procesowego - wydane. Chodzi tu zarówno o brak orzeczenia w ogóle jak i brak w wydanym orzeczeniu rozstrzygnięcia w tym przedmiocie, np. oddalenia powództwa w pozostałej części (Sąd Apelacyjny w Lublinie, postanowienie z dnia 17 kwietnia 1998 r. I ACz 252/98)

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony, jako oczywisty jest pogląd uzależniający uprawnienie do wniesienia środka odwoławczego od istnienia *gravamen*, czyli pokrzywdzenia strony orzeczeniem sądu niższej instancji. Pokrzywdzenie to polega zwykle na całkowitym bądź częściowym nieuwzględnieniu żądań strony i uwidacznia się poprzez porównanie twierdzeń strony o przysługujących jej prawach z rozstrzygnięciem o tych prawach, zawartym w orzeczeniu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2006 r., sygn. akt II CZ 22/06; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2009 r., sygn. akt I UK 195/09). Pozwana domagała się oddalenia powództwa, a przystępujący do sprawy pełnomocnik, zgłosił żądanie zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego, z czego Sąd *a quo* oddalił powództwo jednakże nie rozstrzygnął o zgłoszonych żądaniach w pozostałym zakresie tj. co do orzeczenia o kosztach. Ponieważ oddalenie powództwa było dla pozwanej korzystne, to nie miała ona interesu w skarżeniu tego rozstrzygnięcia apelacją. W sytuacji natomiast, gdy Sąd *a quo* nie orzekł o kosztach, strona może - stosownie do art. 351 § 1 k.p.c. - złożyć wniosek o uzupełnienie orzeczenia, jeżeli zaś wnosi środek odwoławczy dotyczący przedmiotu nieobjętego rozstrzygnięciem w sentencji orzeczenia, to środek ten podlega odrzuceniu, jako niedopuszczalny z powodu braku substratu zaskarżenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2014 r., sygn. akt V CZ 39/14). Bezczynność pozwanej w opisanym zakresie jest oczywista i po uchybieniu terminowi do uzupełnienia, nie podlega naprawie środkiem odwoławczym przeciwko nieistniejącemu orzeczeniu. Nieistniejące orzeczenie nie może być bowiem poddane kontroli instancyjnej, co stanowi oczywistą konsekwencję zakresu kognicji Sądu II instancji.

W związku z tym, że zażalenie pozwanej było z podanych zasadniczych powodów niedopuszczalne, Sąd Okręgowy na podstawie art. 373 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 3 k.p.c. postanowił o jego odrzuceniu.

Sędzia Anna Gałas